

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

12 juni 2006

RAPPORT VAN DE VLAAMSE REGERING

**over het gevoerde beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer
van de Vlaamse Gemeenschap in 2004**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Erik Matthijs**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Sven Gatz.

Vaste leden:

de heren Thieu Boutsen, Herman De Reuse, Felix Strackx, Christian Verougstraete, Rob Verreycken;

de heren Erik Matthijs, Steven Vanackere, Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;

mevrouw Hilde Eeckhout, de heer Sven Gatz, mevrouw Anne Marie Hoebeke;

de heer Gilbert Bossuyt, mevrouw Caroline Gennez, de heer Ludo Sannen.

Plaatsvervangers:

de heren Erik Arckens, Erik Tack, Freddy Van Gaever, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem;

de heren Ludwig Caluwé, Tom Dehaene, de dames Veerle Heeren, Joke Schauvliege;

de dames Patricia Ceysens, Annick De Ridder, de heer Marc van den Abeelen;

mevrouw Michèle Hostekint, de heren Herman Lauwers, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;

de heer Jan Peumans.

Zie:

32-A (2004-2005)

– Nr. 1: Rapport van de Vlaamse Regering

INHOUD

	Blz.
I. TOELICHTING DOOR DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING	4
II. BESPREKING	5
Bijlage: Rapport kas- en schuldbeheer	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op dinsdag 8 november 2005 het rapport van de Vlaamse Regering over het gevoerde beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap in 2004 (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 32-A/1*).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

Inleiding

De heer *Dirk Van Mechelen*, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening verklaart dat zijn administratie een uitstekend rapport heeft gemaakt over het gevoerde beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap in 2004. Het is een omvangrijk document waarvan door middel van een powerpointpresentatie de krachtlijnen worden overlopen door de minister (zie bijlage).

In de toelichting bij het rapport gaat de minister uitvoeriger in op de evolutie van de schuld, de aflossing van directe en indirecte schuld, de kostprijs van de uitstaande schuld, de creatie van de beleidsmarge ingevolge het afbouwen van deze schuld, de evolutie van de kas en uiteindelijk de vraag over de gewaarsborgde schuld van Vlaanderen.

I.1. Evolutie van de schuld

De totale schuld daalde in 2004 met 542,8 miljoen euro van 1747 miljoen euro eind 2003 eind 2003 naar 1204 miljoen euro eind 2004. Beleidsmatig was dus in de zomer van 2004 zoals was vooropgesteld de schuldhalfvering bereikt, wat ook het uitgangspunt was dat in Vlaanderen gedurende nu bijna tien jaar consequent wordt nagestreefd.

Op het einde van 2004 is de schuld als volgt samengesteld. De Vlaamse schuld is hoofdzakelijk een directe schuld van 1176,5 miljoen euro (dat betekent dat de directe schuld gedaald is van circa 3,2 miljard euro naar circa 1,1 miljard euro). De indirecte schuld bedraagt amper nog 28,3 miljoen euro (dat betekent

dat de indirecte schuld van circa 2,8 miljard euro naar circa 28 miljoen euro is gedaald). Deze spectaculaire afbouw van de schuld wordt gedeeltelijk ook gerealiseerd door de ALESH-schuld (ALESH: Amortisatiefonds voor Leningen voor Sociale Huisvesting) uit de boeken te halen, maar uiteindelijk is datgene wat vooropgesteld werd dan ook bereikt. De minister verwijst ter zake naar het staafdiagram (zie bijlage), dat een duidelijk beeld geeft van de afbouw van die schuld, over de afbouw van de circa 6 miljard euro schuld in Vlaanderen in 1999 tot de huidige toestand.

I.2. Aflossing directe en indirecte schuld

Op 1 januari 2004 bedroeg de directe schuld in Vlaanderen 1,715 miljoen euro. De aflossingen gebeuren vanzelfsprekend voor het eerste deel door titel I, namelijk 166 miljoen euro, wat in de begrotingsdocumenten zelf is terug te vinden, en voorts door titel III naar aanleiding van de begrotingsoverschotten die worden gecreëerd in het kader van de normdoelstellingen die dan ook worden aangewend om schuld af te bouwen. De minister verwijst ook nog naar de beslissing om in het kader van het Fonds voor Financiering van Eenmalige Uitgaven (FFEU) circa 44,7 miljoen euro aan te wenden voor schuldafbouw. Zodoende is de Vlaamse Regering er op deze manier eigenlijk in geslaagd om de schuld terug te brengen tot 1,204713900 miljard euro. Met betrekking tot de aflossing van de directe schuld, blijkt wanneer dat in tabel wordt uitgedrukt, natuurlijk automatisch dat er schuld wordt afgebouwd in de maanden april, mei en augustus maar dat het grootste deel van die schuldafbouw vooral gebeurt op het einde van het jaar. De schuldafbouw op het einde van het jaar houdt verband met het gerealiseerde begrotingsoverschot in het kader van de normdoelstellingen, waar de Vlaamse Regering dan ook de grootste inspanning doet, wat natuurlijk onmiddellijk effect heeft in het daaropvolgende jaar. Een zelfde evolutie merkt men naar aanleiding van de tabel over de indirecte schuld waarbij ook hier de piekinspanning wordt geleverd in december van het lopende begrotingsjaar.

I.3. Kostprijs van de schuld

Interessant is ook de kostprijs van de schuld, een vergelijkende oefening die sinds vorig jaar wordt gemaakt naar aanleiding van vragen van de heren Vanackere en Van den Heuvel naar de totale kost van

de schuld. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat natuurlijk het gewogen gemiddelde van de rentevoet van de totale uitstaande directe schuldportefeuille verder daalt omdat de duurste leningen nu komen te vervallen. Waar vastgesteld kan worden dat voor 2003 deze rentevoet 5,6% bedroeg, is deze nu uiteindelijk gedaald tot 5,38%. Door het wegvallen van de oude leningen krijgt men een dalende kost van de rentevoeten. In nominale cijfers zijn de netto-rentelasten van circa 214 miljoen euro in 2000 ondertussen gedaald naar circa 62 miljoen euro in 2004. De minister concludeert dat dit natuurlijk harde cijfers zijn die de Vlaamse Regering maar al te graag aanwendt in haar beleid.

Vervolgens licht de minister de totale curve toe vanaf 1990, met de belangrijke inspanningen die nu onverkort geleverd worden in Vlaanderen sinds 1995 en die uiteindelijk bij het einde van deze legislatuur zouden moeten leiden tot een nulschuld. Zeker na de nieuwe operatie met betrekking tot het bijstellen van de norm die Vlaanderen is overeengekomen met de federale regering.

I.4. Creatie recurrente beleidsmarge

Vervolgens overloopt de minister wat deze gegevens betekenen voor de creatie van recurrente beleidsmarges. De minister herinnert eraan dat er in Vlaanderen soms wel eens de vraag opgaat of het wel zinvol is om die schuld af te bouwen. Het gaat hier telkens over leningen die op vervaldatum komen en dan ziet men dus inderdaad dat door die budgettaire rentelastdaling van 214 miljoen euro naar 62,9 miljoen euro, er daardoor recurrent circa 151,7 miljoen euro wordt bespaard, hetgeen vanzelfsprekend duurzaam wordt aangewend voor nieuw beleid.

I.5. Kasoverschotten

Vervolgens geeft de minister een overzicht van de kasoverschotten die gerealiseerd worden. De minister wijst erop dat dit een grillige curve is, die vooral in het najaar op gang komt omdat op dat ogenblik altijd de ontvangsten binnenkomen uit de onroerende voorheffing. De minister licht toe dat de cijfers die in de curve worden opgenomen, de cijfers op de laatste dag van de maand zijn na het storten van de lonen. Dat betekent dat als men bijvoorbeeld de tabel opstelt op basis van de beschikbare cijfers op de 15e van de maand, men dus natuurlijk een totaal ander

netto te financieren saldo bekommt. Het ultieme bewijs is dat ook in 2004 de totaal gerealiseerde meerwaarde op belegging circa 9 miljoen euro bedroeg. Dit betekent dus dat het kassaldo op jaarbasis positief is en toelaat om daarop een meerwaarde op beleggingen te realiseren.

I.6. Gewaarborgde schuld

Tot slot presenteert de minister de tabel over de gewaarborgde schuld. Er is een stijging van de gewaarborgde schuld van 6096 miljoen euro in 2001 naar 6671 miljoen euro in 2004. Het is vanzelfsprekend een gewaarborgde schuld, dus geen reële schuld. De schuld ontstaat maar op het moment dat de terugbetaling zou staken.

De minister herinnert eraan dat er twee operaties bijgekomen zijn die de stijging veroorzaken tussen 2003 en 2004, namelijk de Liefkenshoek-tunnel nv en de BAM-operatie, die op hun beurt weer een hefboom zijn om uiteindelijk een bijkomende investering in de Vlaamse infrastructuur van circa 3 miljoen euro tot stand te brengen.

Minister Van Mechelen concludeert met betrekking tot dit rapport dat de Vlaamse positie op het vlak van kas-, schuld- en waarborgbeheer uitstekend is.

II. BESPREKING

De heer *Steven Vanackere* stelt dat om de kwaliteit van de schuld te kunnen inschatten, er vaak wordt gekeken naar wat men de duratie ('duration') noemt, om zodoende na te gaan wat ongeveer het risico is in termen van het aantal jaren voor de boeg. Het commissielid schat en is er zelfs van overtuigd dat de duratie van de Vlaamse schuld, uiteraard gelet op de horizon 2009, al aan de zeer lage kant zal zijn. Desalniettemin zou het toch interessant zijn om daar in de toekomst meer zicht op te kunnen hebben. Minister *Dirk Van Mechelen* kan zich vinden in de opmerking van de heer *Vanackere* over de duratie van de schuld.

De heer *Vanackere* merkt verder op dat hij eigenlijk geen zicht heeft of er op één of andere manier aan actief schuldbeheer wordt gedaan in de betekenis dat men tracht om leningen te gaan heronderhandelen of herfinancieren. Is het zo dat het beheer zich eigenlijk beperkt tot het aflossen van de leningen op de

eindvervaldag en dat men relatief passief die evolutie ondergaat of is het zo dat de Vlaamse overheid ook met een aantal instrumenten (van swaps tot en met mindere subtielere systemen) tracht om een verbetering van de positie te bekomen. Uit de uiteenzetting kan de spreker niet afleiden of men aan dat soort van actief schuldbeheer doet of niet. Minister *Van Mechelen* bevestigt dat Vlaanderen wel degelijk een actief schuldbeheer voert. Daarover is permanent overleg gevoerd: zeker op het moment van de historische sprong van hoge naar lage rentevoeten zijn daar heel wat onderhandelingen aan voorafgegaan. Een gedeelte van die schuld is natuurlijk vandaag geconsolideerd in het kader van die heronderhandelingen naar bepaalde duurtijden toe. Er is dus inderdaad een zeer actief contact en schuldbeheer vanuit de Vlaamse administratie met de respectievelijke bankiers ter zake.

De heer *Erik Matthijs* merkt op dat het Rekenhof de opmerking maakt dat ondanks de afname van de Vlaamse schuld met 524 miljoen euro er door de VOI's een bijkomende schuld is gemaakt van 304,9 miljoen euro, hetgeen inderdaad toch iets is om zich bezorgd over te maken. Het commissielid zou dan ook graag daarover het standpunt van de minister vernemen. Minister *Van Mechelen* herinnert aan de quasi volledige consolidatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Hetgeen dat dus van belang is, is het totale patroon: wat in 2002-2003 nog het voorwerp van discussie kon uitmaken is in 2005-2006 eigenlijk niet meer aan de orde ten gevolge van de totale consolidatie van de ontvangsten en uitgaven.

De verslaggever,

Erik MATTHIJS

De voorzitter,

Sven GATZ

BIJLAGE

Rapport kas- en schuldbeheer

RAPPORT KAS-, SCHULD- EN WAARBORGBEHEER 2004

OVERZICHT

- Inleiding
- Evolutie van de schuld
- Aflossing directe schuld
- Aflossing indirecte schuld
- Kostprijs van de uitstaande schuld
- Creatie recurrente beleidsmarge
- Evolutie van de kas
- Gewaarborgde schuld

Inleiding

De totale schuld daalde in 2004 met 542,8 miljoen euro van 1.747,6 miljoen euro einde 2003 naar 1.204,7 miljoen euro einde 2004

Op 18 mei 2004 werd de schuldhalvering die bij het aantreden van de vorige legislatuur in de zomer van 1999 was vooropgesteld een feit.

Op het einde van 2004 is de schuld als volgt samengesteld:

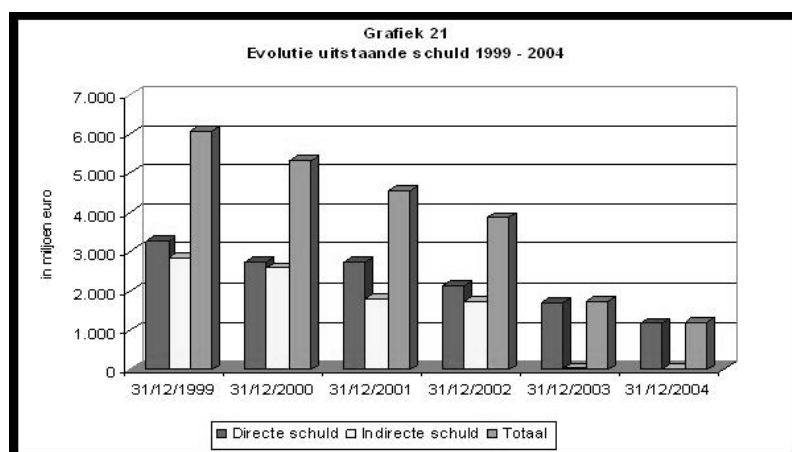
Directe schuld = 1.176,5 miljoen euro

Indirecte schuld = 28,3 miljoen euro

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Evolutie van de schuld

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Evolutie van de schuld

Tabel 1
Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap (in miljoen euro)

Datum	Directe schuld	Indirecte schuld	Totaal
31/12/1999	3.257,7	2.828,4	6.086,1
31/12/2000	2.732,6	2.589,7	5.322,3
31/12/2001	2.736,6	1.814,2	4.550,8
31/12/2002	2.143,9	1.740,0	3.883,9
31/12/2003	1.715,6	32,0	1.747,6
31/12/2004	1.176,5	28,2	1.204,7

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Evolutie van de schuld

Een overzicht van de schuldevolutie in 2004 vindt u terug in onderstaande tabel.

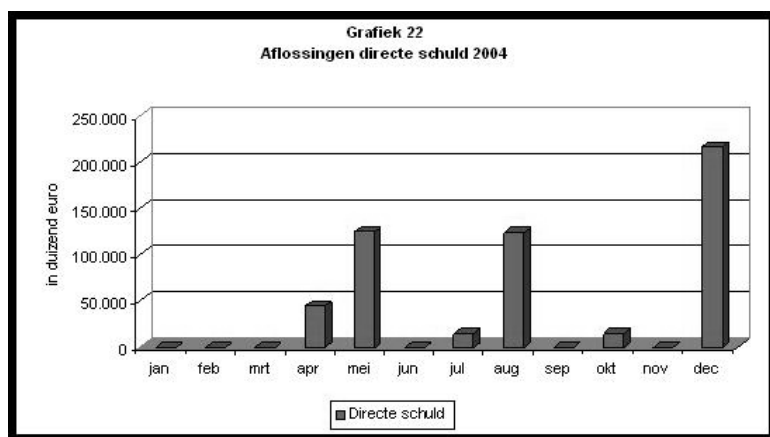
(in duizend euro)

	Directe schuld	Indirecte schuld	Totaal
Stand 1 januari 2004	1.715.589,2	31.974,3	1.747.563,5
Aflossingen 2004			
▪ Titel I	-166.319,3	-3.736,6	-170.055,9
▪ Titel III	-328.093,7		-328.093,7
▪ F.F.E.U.	-44.700,0		-44.700,0
Stand 31 december 2004	1.176.476,2	28.237,7	1.204.713,9

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

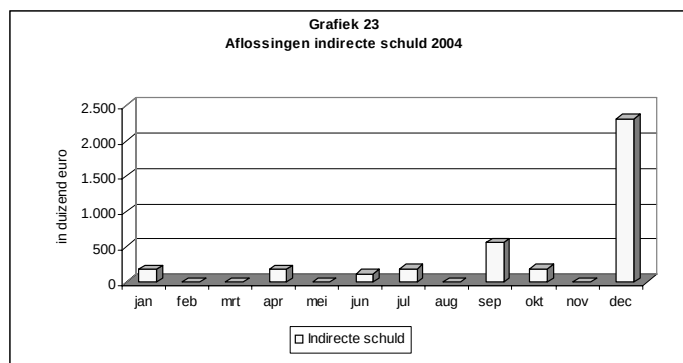
Aflossing directe schuld

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Aflossing indirecte schuld

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Kostprijs schuld

Historische lasten m.b.t. de totale directe en indirecte schuld (in duizend euro)			
Jaar	Netto rentelasten (directe en indirecte schuld)	Aflossingen uit de begroting (directe en indirecte schuld)	Totale last op de begroting
2000	- 214.636,4	- 302.140,4	- 516.776,8
2001	- 171.997,7	- 177.118,6	- 349.116,3
2002	- 125.263,1	- 142.698,5	- 267.961,6
2003	- 95.527,6	- 138.118,9	- 233.646,5
2004	- 62.879,0	- 161.850,5	- 224.729,5

Daling kostprijs uitstaande schuld

Ook in 2004 is de gewogen gemiddelde rentevoet van de totale Uitstaande directe schuldportefeuille verder gedaald.

Voor 2003 bedroeg deze rentevoet 5,6%

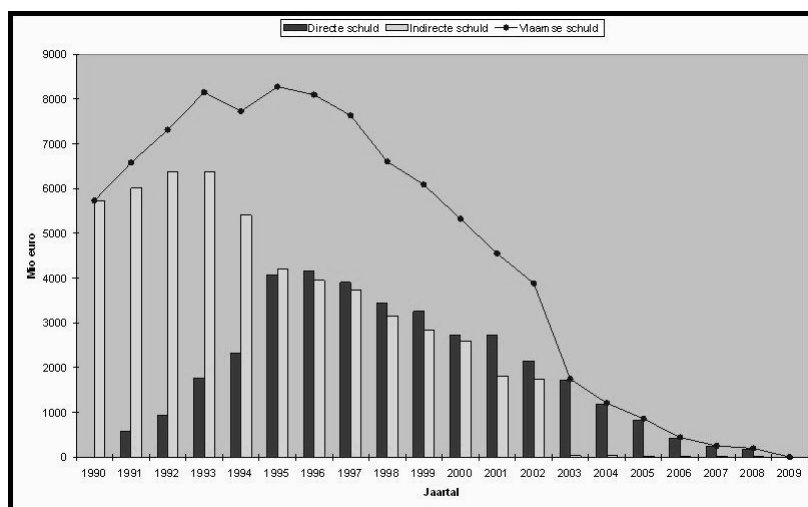
Voor 2004 bedroeg deze rentevoet 5,38%

⇒ Vermindering is gevolg van het op eindvervaldag komen van een aantal oude leningen met relatief hoge rentevoeten

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Evolutie schuld deze legislatuur

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Creatie recurrente beleidsmarge

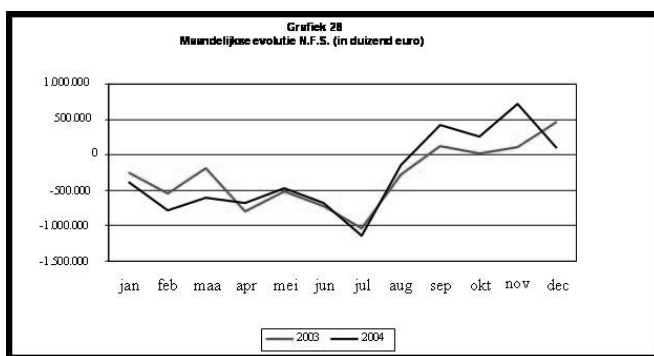

In de voorgaande tabel kan men aflezen dat **de budgettaire rentelast gedaald is** van 214,6 miljoen euro in 2000 tot 62,9 miljoen euro in 2004, hetgeen **een recurrente jaarlijkse besparing vertegenwoordigt van 151,7 miljoen euro**. De belangrijke schuldafbouw die in 2004 verder werd gezet (zie bijlage 2), zal opnieuw aanleiding geven tot een substantiële verlaging van de rentelasten in 2005.

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Beleggingen tussentijdse kasoverschotten

■ ■ ■ ■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Beleggingen tussentijdse kasoverschotten

De grafiek geeft voor 2003 – 2004 het gecumuleerd maandelijks verloop van het netto te financieren saldo of het gecumuleerd overschot van de kasontvangsten op de kasuitgaven.

2e jaarhelft wordt kassaldo sterk verbeterd door de inning van de onroerende voorheffing

De totale gerealiseerde meerwaarde beleggingen was +/- 9 miljoen euro in 2004

■■■■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Gewaarborgde schuld

Tabel 10: Evolutie van de waarborgen van de Vlaamse Gemeenschap sinds 2001 (in miljoen EUR)

	31/12/2001			31/12/2002			31/12/2003			31/12/2004		
	Gewaarborgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugnningen	Gewaarborgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugnningen	Gewaarborgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugnningen	Gewaarborgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugnningen
Economische expansie	25.954	0	0	24.450	5.672		18.147	2.773		17.612	0.167	
Scheepskredieten	44.985			38.710			34.098			27.18		
Sociale huisvesting	778.257	0.177	0.095	767.832	0.212	0.080	849.414	0.442	0.074	795.775	0.135	0.07
VVM	117.745			111.455			113.503			112.343		
Domus Flandria	237.517			228.609			218.923			208.389		
Kind en Gezin	10.537			9.701			8.825			6.097		
GOM (VlaBrab)	0.758			0.527			0.170			0.000		
VVM	168.524			191.062			227.341			261.348		
VMM	537.937			682.017			842.240			880.72		
GIMV(2)	1.820			1.385			0.849			0.514		
Vlaams Woningfonds	1.348.213			1.416.369			1.470.120			1.503.96		
Studietoelagen VZW	2.368			2.770			2.335			2.228		
"Gezinsbond"												
Universiteiten (sociale sector)	66.844			62.638			58.607			54.571		
Universitair Ziekenhuis Gent	28.900			26.973			25.047			23.12		
PNSV-lening	114.877			121.022			125.279			129.688		
GIMVINDUS (3)	157.834			157.834			0.000			0.000		
VFBZ	41.037			38.389			35.740			33.09		
K.M.D.A.							5.000			4.5		
V.I.B.							8.000			7.748		
I.M.E.C.							46.025			42.843		
VIZO (4)	16.417			14.660			12.473			11.088		
VRT (4)	1.763			1.470			1.176			0.883		
Stad Antwerpen (1)												
1. ex Fonds 208	687.030			654.440			630.392			607.111		
2. ex Vlaams Financieringsfonds	439.723			416.774			401.459			386.633		
Stad Gent												
1. ex Fonds 208	105.000			95.927			86.089			75.282		
2. ex Vlaams Financieringsfonds	5.648			5.147			4.585			3.973		
DIGO	92.585	0.014	0.031	90.255	0.014	0.040	112.122	0.014	0.031	123.884	0.014	0.01
VIPA	538.345			548.434			547.998			548.443		
FIVA										6.311		
VLP	336.958	0.265	0	332.055	0.908	0	308.371	1.554	0	284.307	1.202	0.01
Liefdeshoekentunnel N.V.										151.318		
BAM										193.17		
N.G.O.'s										1.549		
Waarborgbeheer N.V. (5)	187.080	5.441	2.005	178.698	6.045	3.604	166.038	4.115	2.235	165.943	4.433	1.5
TOTAAL	6.096.160	5.897	2.134	6.219.609	12.851	3.124	6.380.655	8.888	2.401	6.671.05	5.960	2.0

(1) Actuele begrotingsuitgaven als gevolg van uitwinning van waarborgen.

(2) Financiering kapitaalbreng in "Domus Flandria" via dochter Habitat N.V.

(3) Deze schuld werd in 2003 in het kader van de versterking van GIMVINDUS NV over gedragen aan STAAL VLAANDEREN NV

(4) De uitstaande schulden m.b.t. het VIZO en de VRT werden per 31.12.2000 overgeheveld van de indirecte schuld naar de gewaarborgde schuld

(5) De uitstaande schulden m.b.t. het VIZO en de VRT werden per 31.12.2000 overgeheveld van de indirecte schuld naar de gewaarborgde schuld

■■■■ Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting